

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac Ex Probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1713

Quæst. 16. An concupiscentia sit peccatum vel causa peccati.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42521

IV. Gaudere & delectari de opere malo, sub conditione, si liceret, v.g. in prædictis desideriis efficacibus illicitis, quando conditio est possibilis, etsi possit excusari à peccato, secundum quosdam Doctores, si fiat tantum secundum appetitum rationalem sive voluntatem, secluso omni alio periculo consensûs illiciti & turpis motûs; (qui tamen quia communiter & connaturaliter sequitur, vix tutum videtur in praxi) non potest tamen excusari, si sit delectatio voluntaria appetitûs sensitivi, quæ propriè delectatio dicitur, fitque communiter cum aliqua alteratione corporis. Ratio discriminis est, quia voluntas potest ferri in objectum abstractum à malitia, cum sequatur intellectum, cuius est abstrahere; appetitus verò, quia sequitur imaginationem, non fertur in objectum sub aliqua certa conditione statûs vel temporis apprehensum, sed ut est in se; ideoque talis delectatio est de objecto absolutè malo. V. Lay. & Bon. de Mat. q. 4. p. 8.

A D D E N D A.

Q. 16. An concupiscentia sit peccatum vel causa peccati. R. Hæc quæstio accuratiùs tractanda est contra Bajum & Jansenium, qui dixerunt omne, quod est à concupiscentia, esse peccatum: & imprimis supponenda sunt aliqua, deinde explicandum, quid re ipsa & physicè sit concupiscentia, ac tum faciliè erit respondere ad quæstionem propositam.

§. 1. Concupiscentia, habet multas significaciones, nam aliquando significat 1. actualem appetitum boni, sic Sapient. 6. laudatur concupiscentia

scientia

scientia sapientia, utique tanquam bona & honesta. 1. Potentiam appetitivam bonorum sensibilem, & sic etiam non est mala, cum sit futura in beatis, quos etiam delectabunt bona sensibilia suum. 3. Id, per quod ferimur in bonum sensibile contra rectam rationem, & de concupiscentia in hoc sensu procedit questio: sic autem sumpta quandoque significat potentiam, quandoque actum; sumpta pro potentia alio nomine dicitur fomes peccati, & est inclinatio radicalis in bonum delectabile contra rationem: sumpta pro actu, est motus aliquis seu inclinatio actualis illius potentia, tendens in bonum delectabile contra rationem: ad vitandam autem confusionem, per concupiscentiam plerumque intelligemus potentiam, nisi aliud colligatur ex contextu.

68. §. 2. Suppono hominem potuisse à Deo creari in pura natura, id est, sine ullo dono gratuito cum solis perfectionibus naturalibus, natura enim de se est bona, ergo secundum se creabilis à Deo; & cum dona gratuita sint gratia, non sunt debita, ergo sine eis creari potuit natura. Ideo Pius V., Greg. XIII. & Urb. VIII. damnarunt sequentes Baji propositiones, 26. *Integritas primæ creationis non fuit debita humanæ nature essentiali sed naturalis conditio.* 55. *Deus non potuisset in initio talem hominem creare, qualis nunc nascitur.* Homo autem sic in puris naturalibus constitutus &c. habuisset animam cum suis potentiis spiritualibus, item corpus cum facultatibus sensibilibus & naturalibus earum inclinationibus, ut fuse ostendit Suarez in prolog. 4. de gratia c. 2. de peccat. d. 9. s. 2. 5. cum enim in ea suppositione

fitione fuisset futura eadem natura, quæ nunc
 est, habuisset easdem potentias & facultates na-
 turales, hinc pura natura includeret pugnam
 appetitûs contra rationem, nam cum delectabi-
 lia naturaliter plus trahant, & è contrâ omnis o-
 peratio virtutis sit difficilis, naturale est, ut ap-
 petitus sensitivus, qui tendit in solum objectum
 delectabile, pugnet cum ratione, quæ abducit à
 delectabilibus sensuum ad honestatem virtutis.

§. 3. Præterea supponendum est cum *Suar. de* 69.
opere 6. dier. l. 3. c. 17. n. 9. Adamum, ante-
 quam peccaret, habuisse gratiam, imò primo in-
 stante suæ creationis fuisse sanctificatum per gra-
 tiam & habitus supernaturales, deinde accepisse
 à Deo cætera dona, quæ simul cum gratis & do-
 nis supernaturalibus constituiebant statum inno-
 centiæ & iustitiæ originalis, quæ dona præcipue
 erant immunitas ab errore, à veniali, à morte, à
 miseriis vitæ & passionibus supponantibus ma-
 lum, uti refert *Suar. in proleg. 4. de gratia c. 3.*
 quemdiu autem fuit hic status innocentie, tam-
 diu pars hominis superior perfecte subiecta erat
 Deo, & tum quoque pars inferior per speciales
 Dei gratias & dona perfecte subiciebatur supe-
 riori, ita ut nullus pravus motus concupiscen-
 tiæ posset libertatem voluntatis prævenire, uti
 probat *Suar. in op. 6. dierum l. 3. c. 12.*, sed su-
 perveniente peccato originali, per quod pars su-
 perior se opposuit Deo, factum est consequenter,
 ut subtractis illis Dei gratiis & donis pars infe-
 rior sibi relicta pugnet contra superiorem, quod
 facis experimur, & notat Apostolus ad Rom. 7.
Ego ipse mente servio legi Dei, carne autem legi peccati:
de ad Galat. 5. v. 7. Caro enim concupiscit adver-

sus spiritum, spiritus autem adversus carnem, hæc
sibi invicem adversantur: hinc S. August. l. 1. de peccat. remiss. ait, quando ergo peccavit Adam, tunc
corpus gratiam perdidit, quæ ejus animæ omni ex
obediabat.

70. §. 4. Concupiscentia non est nec includit morbidam aliquam qualitatem, per quam homo inclinetur ad solum bonum iahonestum, ita
larm. de amiss. gratiæ l. 5. c. 15. Suar. prolog. de gr. c. 8. à n. 11. Requesenius in select. qq n. 1. Maurus l. 5. q. 37. n. 26. aliique communiter
Prob. 1., quia talis nunc secundum naturam nascitur homo, qualis fuisset in statu puræ naturæ in quo habuisset concupiscentiã & non habuisset illam morbidam qualitatem, ergo concupiscentia non est nec includit illam morbidam qualitatem. Min. constat ex n. 68. & magis firmabitur n. 71., & asseritur ab adversariis morbidam qualitatem supervenisse per peccatum originale. autem etiam probatur, cum ex damnatione post. 55. Bajanz, Deus non potuisset talem abireare hominem, qualis nunc nascitur, cum ex Trid. 5. in decreto de pecc. orig., ubi loquens de damnatione per peccatum facta in homine, meminit tantum de amissione justitiæ & statûs originariæ perfectionum ex ea provenientes: Et idem dicunt SS. PP., Evubuerunt primi parentes post peccatum, inquit S. Aug. l. 2. de nupt. & concupiscentia quando post inobedientiam suam inobediencia mensensuerunt, quia amiserunt donum integritatis. l. c. 6. Homo inobediencia suæ malum sensit, quando ubi retributam dignissime inobediencia suæ carnem venit. Et l. 5. contra Julian. c. 3. Concupiscentia peccati est, quia reddita est meritis inobediencia,

ex mente Ecclesie & PP. talis nunc quoad naturam nascitur homo, qualis fuisset in statu puræ naturæ. 2. Hæc qualitas non est acquisita per actus proprios, ut patet, cum infantes ante omnes suos actus habeant concupiscentiam: nec est impressa nobis & causata demeritorie per peccatum Adami, quia posterius per inobedientiam Adami tantum incurrerunt privationem donorum gratuitorum, sicuti per illius obedientiam illis collata fuissent sola dona gratuita, hinc S. Hier. apud Suar. de pecc. d. 9. f. 5. n. 3. ait, nos hoc perdidisse in Adamo, quod recepimus in Christo, in quo recepimus sola dona gratuita; Et ratio est, quia pactum cum Adamo fuit tantum de transfusione bonorum indebitorum, ergo peccatum Adami non merebatur impressionem talis qualitatis. 3. Si per originale contraheretur talis qualitas, ergo pueri decedentes in solo originali haberent eam, & per eam postea actus inordinatos in resumpto corpore, ut alii homines, consequens est contra S. Th. q. 5. de malo a. 3. in corp., ubi docet eos non esse habituros actum inordinatum, & in 2. dist. 33. q. 2. in corp. & ad 5. dicit eos non fore separatos à Deo, quantum ad separationem naturalium bonorum, sed de Deo gavisuros naturali cognitione ac dilectione. 4. Talis superaddita qualitas est frustranea, quia sine ea habetur concupiscentia, ut iam dicitur.

§. 5. Concupiscentia, physicè loquendo, est entitas appetitus sensitivi, cum negatione perfectæ subordinationis ad rectam rationem. Hæc videtur esse mens S. Th. q. 4. de malo a. 2. ad 4.
Concupiscentia est ipsa pronitas vel habitus ad concupiscendum.

piscendum, quæ est ex hoc, quòd vis concupiscibilis
 perfectè subditur rationi, sublato freno originalis
 stititæ: Et probatur, nam includit entitatem app
 titûs sensitivi, qui sufficienter est radix inelicit
 tionis ad bonum delectabile, exclusâ qualitate
 superadditâ; non est tamen sola entitas app
 titûs, cum hæc sine concupiscentia fuerit in Ch
 sto & in Adamo pro statu innocentie, ac etiam
 futura sit in cælo, ergo præter illam debet
 quid includere, habitâ autem simul negatione
 perfectæ subordinationis ad rectam rationem
 quam subordinationem in statu innocentie
 habent gratiæ & specialia Dei dona, jam habet
 radicalis inclinatio ad bonum delectabile con
 tra rationem, secundùm dicta n. 68. & 69., et
 in his duobus physicè consistit concupiscentia

Obji. 1. SS. PP. dicunt Angelos non esse
 neratos in naturalibus sed solos homines. Sim
 liter *Trid.* suprâ dicit hominem in deteriori
 commutatum, ergo cum homini nulla potestas
 naturalis sit sublata, debet aliquid defectuosum
 esse impressum. *Conf.* nam *S. Aug.* & *S. Th.* apud
Maurum. n. 31. clarè admittunt talem mort
 dam qualitatem naturæ superinductam. R. T
 tum volunt perdita esse dona gratuita, per qu
 pars inferior non poterat reluctari superiori,
 rectè *Suar.* prolog. 4. de gr. c. 8., quod vulgè
 non est in Angelis, in quibus defectu appetitus
 non poterat esse rebellio partis inferioris contra
 superiorem. *Ad Conf.* vocari à *S. Aug.* mort
 dam qualitatem vel affectum, re ipsa autem est
 ipsam naturalem inclinationem sensualitatis
 riatam, non per positivam tabem, sed ex caritate
 tia justitiæ originalis: & eodem modo *S. Th.*

q. 82. a. 1. vocat peccatum originale habitum corruptum, in quo sit aliquid positivum, ipsæ videlicet potentiz animæ non bene dispositæ, & aliquid privativum, nimirum deordinatio ex carentia justitiæ Originalis.

Obji. 2. Est nunc pœna peccati habere talem concupiscentiam, ergo debet esse aliquid plûs quàm appetitus & negatio donorum gratuitorum. R. Est pœna ratione sui, n., ratione denudationis à donis gratuitis, c. ant. & n. conseq. Quod ratione sui non sit pœna, patet, nam fuisset in statu puræ naturæ, uti n. 62. dictum est, nec tamen in illo fuisset pœna peccati, quod tum potuisset abesse, & ideo S. Aug. l. 3. de lib. arbitr. c. 20. ait hanc spoliationem doni gratuiti esse pœnam, non quia homo factus est malus, sed quia in pœnam peccati desit esse melior: unde rectè infert Suarez. de pecc. d. 9. s. 5. n. 7., hominem in parâ naturalibus & hominem nunc, quoad hoc punctum, non aliter differre, quàm sicuti homo nudus differt à denudato: quod autem consequentia non teneat, patet in simili, nam mors est nunc pœna peccati, & tamen eadem naturaliter obvenisset in statu puræ naturæ, nec fuisset pœna peccati.

§. 6. Certum est concupiscentiam esse causam 720 peccati, nam Jacob. 1. v. 14. dicitur, unusquisque verò tentatur à concupiscentia sua abstractus & illectus; & probat experientia, quia ex concupiscentiz motibus sæpe fiunt peccata, quæ non fierent, si illi abessent: quamvis enim concupiscentia directè non agat in voluntatem, tamen variè eam ad peccatum trahit, imprimis obnubilando intellectum, qui dum sentitur vehemens delecta-

tio, rapitur ad considerationem illius boni
 fibilis, & impeditur à consideratione honeste
 oppositæ: Deinde dissipando vires animæ, quæ
 vehementiore motu sensibili distracta, infirmum
 est ad formandum vel audiendum rectæ ratio-
 nis iudicium: Denique propter sympathicam
 quandam inclinationem partis superioris ad
 feriores, cum enim intellectus omnia cognoscit
 dependenter ab imaginatione, sicuti quod præ
 imaginatio, naturaliter sequitur intellectus,
 quod præit appetitio, naturaliter amat sequi
 luntas.

73. §. 7. Concupiscentia non est formaliter pec-
 catum. Pater, quia concupiscentia remanet post
 Baptismum, qui tamen tollit omne hoc, quod
 est peccatum, uti definit Trid. supra his verbis
 Manere autem in baptizatis concupiscentiam vel fer-
 rem, hæc S. Synodus fatetur & sentit, quæ cum
 agonem relicta sit, nocere non consentientibus sed
 ter per Christi Jesu gratiam repugnantibus non
 hanc concupiscentiam, quam aliquando Apostolus
 catum appellat, S. Synodus declarat Ecclesiam Ca-
 olicam nunquam intellexisse peccatum appellari,
 verè & propriè in venatis peccatum sit, sed quia ex-
 cato est, & ad peccatum inclinat: Si quis autem con-
 rium senserit, anathema sit. Idem constat ex
 mnatione propositionis 14. Bajanz, Concupi-
 tia carnis in venatis relapsis in peccatum mortale
 quibus jam dominatur, peccatum est. Idem tenet
 pressè S. Aug. L. de nup. & concupif. c. 13. Con-
 cupiscentia vocatur peccatum, quia peccato facta
 sicuti vocatur lingua, locutio, quam facit lingua. Idem
 habet pluribus locis apud Bonæ-Spei de pecc. d.
 d. 2. Eandem veritatem probat Bellarm.

C. 7. & seqq. Ratio autem jam est infirmata, quia concupiscentia non est de se mala, imò posset esse à Deo, qui secundùm dicta n. 68. potuisset creare hominem in pura natura, qui à Deo habuisset concupiscentiam.

Respondet Novis, apud Reques. n. 221. Deum potuisse creare hominem cum concupiscentia, sed non cum prædominio contra rationem, nec cum inclinatione appetitûs ad inhonesta, præponderante contra inclinationem voluntatis ad honesta, uti nunc fit. *Contra* est, quòd malè supponatur concupiscentiam ratione Originalis præcisè ita vehementer inclinare, si enim in quibusdam hominibus fortiùs inclinet, præsertim ad peccata carnis, est, vel ratione peccatorum personalium, quæ commiserunt, vel ratione malorum habituum, quandoque etiam sine formali peccato acquisitorum, sic enim innocentes pueri, perpetud amentes, invincibiliter ignorantes malitiam, inducti per alios, aut qui aliter assuescerunt naturam ad talis, vehementer inclinatur ad ista peccata: Est quoque non rarò major in uno quàm in alio inclinatio ad quædam vitia, ob diversitatem organorum vel temperamenti: De cætero concupiscentia, quantum est ratione Originalis, licet naturaliter plus inclinet ad objectum delectabile, quod est affinius inhonesto quàm honesto, tamen manet sub potestate rationis, ut coerceatur, & sæpe sine magna difficultate, uti patet in plurimis hominibus, qui innocenter educati, etiam postea, quando natura est apta generationi, vix sentiunt ullos stimulos, usquedum infelicitè de his audiant aliquid vel casu experiantur.

Obji. 1. Quod est contra rectam rationem, peccatum, sed concupiscentia est contra rectam rationem, ergo. R. n. min., nam tantum est dix actuum, qui sunt contra rectam rationem, unde sicuti homo incitans, aut habitus inclinans ad peccatum, non ideo sunt peccatum, ita concupiscentia.

Inst. 5. Aug. contra Julian. l. 5 c. 3. ait, Concupiscentia carnis, adversus quam concupiscit bonus virus, & peccatum est, quia inest illi inobedientia contra dominatum mentis, & poena peccati R. Intellectus esse radicaliter peccatum, propter actus, qui causat, & sunt peccatum, si voluntas consentit.

Obji. 2. Concupiscentia est formaliter mala, quia contradicit rectitudini naturae rationali, ergo est peccatum. R. Formaliter contradicit rectitudini n., radicaliter c., sed non ideo formaliter peccatum, sed tantum causa peccati secundum dicta n. 72.

Inst. 1. Concupiscentia est materia pudoris, uti habet S. Aug. De rupt. & concupis. l. 1. c. 1. ergo est formaliter mala. R. Concupiscentia sumpta pro potentia, est materia pudoris, sumpta pro actu, c., sic pudet nos peccati, non potentiae peccandi.

Inst. 2. Melum est, quod expugnatur, uti habet S. Aug. contra Julian. l. 3. c. 3., sed homo debet expugnare concupiscentiam per continentiam, ergo. R. Homo debet expugnare actus inordinatos concupiscentiae, non autem potentiam concupiscendi; & eodem sensu ratio expugnat voluntatem, faciendo ne consentiat in actus malos.

Inst. 3. Concupiscentia ob nullum finem bonum

num expeti potest, ergo est culpa, si enim esset tantum poena, omnis poena potest ob bonum finem expeti. R. Concupiscentia expeti posset ad pugnam, victoriam & majus meritum. Sed etiam falsum est omnem poenam posse expeti, nam ignorantia eorum, quæ ad salutem sunt necessaria, est poena, nec tamen potest expeti: & idem est de damnatione æterna.

Inst. 4. Conscientia & concupiscentia pugnant inter se, sed duo bona inter se non pugnant, uti habet S. Aug. l. 4. contra Julian. c. 13., & l. 5. c. 7. ait, Nulla pugna est sine malo, sed quando pugnatur, aut bonum pugnant & malum, aut malum & malum, aut si duo bona pugnant, ipsa pugna est magnum malum, sed conscientia est bona, & pugna conscientie contra concupiscentiam non est mala, ergo concupiscentia est mala. R. n. min., nam bonum virginitatis & conjugii, bonum paupertatis & proprietatis pugnant; similiter pugnant potentia amandi & potentia odiendi Deum, & tamen nihil horum est malum: si vis, distingue, pugna inter duo bona est mala, pugna actualis contra præscriptum potentie, cui debet obedire, & pugna radicalis seu potentia pugnandi, data cum subordinatione, ut inferior potentia obediat superiori, n.

Inst. 5. Omnis potentia ideo est bona, qui habet saltem aliquos actus bonos, sed concupiscentia nullos habet actus bonos, quia S. Aug. supra l. 4. c. 1. docet concupiscentiam in Sanctis nullos actus bonos exercere, ergo. R. i. n. maj., quia per hoc potentia est bona, quod possit habere actus bonos; sic voluntas demonum in se bona est, licet nullos actus bonos habeat: sicuti

autem voluntas dæmonum potuit habere ad
 bonos in statu viæ, ita concupiscentia saltem
 in statu puræ naturæ. R. 2. n. min., nam concu-
 piscencia inclinatur ad delectabile, honestum vel
 inhonestum; si enim obediatur rationi, inclinatur
 ad delectabile honestum, si non obediatur, ad in-
 honestum, quamvis ex natura sua magis inclinatur
 ad inhonestum, quia delectabile plus habet
 inhonesto.

Obji. 3. Quod est prohibitum & tamen datur
 est peccatum, sed concupiscentia prohibetur
 tamen datur, ergo. *Prob. min.*, Est prohibita, quia
 causa mali eadem lege prohibetur, quæ malum
 ipsum. R. 1. Si argumentum valet, ergo volun-
 tas est peccatum & prohibita, quia est causa pec-
 cati, quod est prohibitum. R. 2. Motus concu-
 piscencie sunt prohibiti, ita ut non liceat in eos
 consentire, c, ita ut non liceat eos pati, n, ergo
 pariter causa eorum est prohibita, ita ut non
 liceat eam ordinare ad illos motus, c, ita ut non
 liceat eam causam pati vel habere, n.

Obji. 4. Christus assumpsit omnes humanas
 naturæ miseras, sed absque peccato, ad Hebr.
 atqui concupiscentiam non assumpsit, ergo haec
 non est miseria naturæ sed peccatum. R. Christus
 duas miseras non assumpsit, nempe ignorantiam
 & concupiscentiam, uti notat S. Aug. super
 l. 5. c. 9., cuius rationem dat S. Th. 3. p. q. 15. a.
 2. & 3., tum quia istæ duæ miseriæ non prode-
 rant ad finem ejus, qui erat redemptio huma-
 num quia oportebat Christum esse plenum veritatis
 & sanctitatis, quibus duobus donis repugnabant
 ignorantia & concupiscentia. Similiter
 quando dicitur voluisse per omnia tentari, intelli-

lige accommodè, per omnia illa, quæ non dede-
cebant personam Redemptoris.

§. 8. Nequidem actus, quos causat concupi-
scentia, sunt peccatum, nisi voluntas consentiat. 74.
Est contra plurimos hæreticos, quibus favet
Jansenius T. 2. l. 2. c. 14., hinc in indice hujus lo-
ci ponitur, Concupiscentiæ motus indeliberati sunt
peccata; & loco cit. dicitur, Desideria peccatorum
non tantum deliberata, sed etiam talia, quæ rationem
antevertunt, sunt mala, turpia, illicita &c. Alii
apud Tann de pecc. d. 4. q. 8. dub. 3. dicunt tunc
saltem esse peccata; quando ab imaginatione
causantur: sed contra illos omnes est Trid. rela-
tum n. 73. Item damnatio harum propositio-
num Baji. 50. Prava desideria, quibus ratio non con-
sentit, & quæ homo invitus patitur, sunt prohibita
præcepto, non concupisces. 51. Concupiscentia sive lex
membrorum, & prava ejus desideria, quæ inviti sen-
tiunt homines, sunt vera legis inobedientia. 75. Motus
pravi concupiscentiæ sunt pro statu hominis vitiati, pro-
hibiti præcepto, non concupisces, unde homo consentiens
& non consentiens transgreditur præceptum, non con-
cupisces, quamvis transgressio in peccatum non depute-
tur. Idem constat ex damnatione prop. 7. ab
Alexand. VIII. Omnis humana actio deliberata est
Dei dilectio vel mundi; si Dei, Charitas Patris est;
si mundi, concupiscentia carnis, hoc est, mala est. Idem
docet S. Aug. contra Julian. l. 6. c. 5. Parens est
concupiscentia, partus peccatum, sed concupiscentia non
parit, nisi conceperit, non concipit, nisi intellexerit,
hoc est, ad malum perpetrandum obtinuerit voluntatis
consensum. Et de civit. l. 1. c. 25. Quanto magis
concupiscentialis inobedientia absque culpa est in cor-
pore non consentientis, si absque culpa est in corpore dor-
mientis?

mentis? Idem repetit Epist. 100. Et S. Bern. in
intern. domo, c. 8. Non nocet sensus, ubi non est
sensus. Similiter S. Greg. Homil. 16. in Evang.
cit per tria deveniri ad peccatum, suggestionem
delectatione, consensu. Ratio data est à n. 61
quia solâ voluntate peccatur, nec voluntas habet
despoticum imperium in omnes potentias
nam impedire aequit actus phantasiæ, quam etiam
dæmon movere potest; nec semper actus
intellectus, quia saltem primæ cogitationes non
sunt in potestate nostra; ad imaginationes autem
& cognitiones sequuntur necessitate naturæ
appetitiones sensitivæ, & consequenter con-
mationes aliquæ effectus, etiam renitente vo-
luntate, uti docet Apostolus n. 69. relatus, & ex-
perientia probat, ergo talia non possunt esse
peccata.

75. *Obi.* 1. Cujus causa est voluntaria, hoc est
voluntarium, sed causa horum motuum est nobis
voluntaria, ergo etiam hi motus. *Prob.* motus
causa horum motuum est concupiscentia, sed
concupiscentia est nobis voluntaria, ergo. *Pro-*
min. Concupiscentia est poena peccati originalis
cui autem peccatum est voluntarium, illi etiam
voluntaria est poena, sed peccatum originale fuit
nobis voluntarium, ergo. Hic est Achilles Jan-
senis, quem stravit Alexand. VIII. damnans hanc
s. prop. in statu nature lapsæ ad peccatum mortale
& demeritum sufficit illa libertas, quâ voluntarium
liberum fuit in causa sua, peccato originali & voluntate
re Adam peccantis. Unde, R. 1. Si argumentum
valet, ergo mors omnium quoad corpus, aequo-
te poena peccati Originalis, fuit voluntaria Ad-
damo & nobis, ergo Adam & quisque nostrum
est

est quo ad corpus homicida sui ipsius. *R. 2.* Cujus causa est voluntaria voluntate propria, hoc est voluntarium, transeat, voluntate aliena, n., intendunt autem adversarii probare, quod tales motus sint personaliter voluntarii, ideoque sint in nobis peccata personalia actualia, quod implicat, quia repugnat peccato personali esse voluntarium voluntate aliena, cum per hoc differat personale ab originali, uti ex *S. Aug. & S. Thoma* observat *Suar.* De pecc. d. 5. l. 4. n. 4. Dixi, transeat, quia quamvis sit voluntaria, si tamen effectus non fuit in ea intentus vel praevisus, non ideo est voluntarius, uti dictum est à n. 30. Jam verò patet illos effectus non esse à nobis praevisos, nec forsan ab Adamo, aut si ab hoc praevisi sint, tamen voluntas Adami non erat moraliter nostra in ordine ad hoc, ut faceret omnes illos effectus nobis voluntarios.

Obji. 2. Motus illi sunt contra praeceptum, *Non concupisces*, hinc *S. Aug.* de Sp. & litt. c. ult. dicit praeceptum illud non posse in hac vita servari. *R. n. antec.*, nam praeceptum illud prohibet non concupisci voluntarie & liberè, cum debeat esse de materia possibili. *S. Aug.* tantum vult non posse servari in hac vita quoad finem à lege intentum, qui est perfecta tranquillitas animæ & liberatio ab omni inordinato motu, hanc autem statum prius obtinebimus in caelo.

Inst. Negari non potest, quod motus illi sint mali. *R.* Sunt mali, non formaliter, sed obiectivè, id est, non possunt esse objectum honestæ prosecutionis vel complacentiæ, uti nec homicidium ab ebrio factum, quamvis faciens aut

passi-

patiens non ideo in conscientia aut coram Deo
peccet.

Circa delectationem de objecto à malitia
eius, aut si per conditionem separetur malum
addentur plura q. seq.

ARTICULUS II.

An delectatio morosa semper sit peccatum.

76. **R**esp. Si terminetur ad cogitatum opus
lum secundum se, est peccatum mortale
vel veniale, prout ipsum opus mortale
veniale est. Ita comm. ex D. Thom. 1. 2. q. 87. a.
Dixi, secundum se quia si delectatio sit tantum
de ipsa cogitatione, non autem de opere, non
est peccatum, quia sicut cogitatio, v. g. de re
obscœnis, in ordine ad doctriam vel con-
nem &c. bona est, cogitatio autem de iis
rebus ex curiositate, est mala venialiter, ita co-
sequenter, delectatio de tali cogitatione tan-
quam objecto, non est mala, sed quandoque
bona, quandoque venialiter mala. Similiter
peccatum erit, si delectatio versetur circa ma-
lum malè operandi, non circa ipsum opus ma-
lum, quo modo sine peccato sapienter delectatur
fabulæ, comœdiæ, bella, homicidia, fraudes
furta, lapsus hominis, v. g. ex equo &c. non
secundum se, sed modus furandi, rapiendi, ar-
ficiosus & industrius, modus cadendi inopin-
tus. Laym. l. 1. t. 3. c. 6. n. 2. Ex quibus resolv.
1. Licitum est gaudere, & delectari morose
de effecta bono, secuto ex opere malo, quod
tunc delectatio non est de objecto malo.